

Jan Björklund: Sommartal 2015

Talare

Jan Björklund
Partiledare

Datum

23 augusti 2015

Plats

Göteborg

Faster Hulda. Jag minns inget annat namn. Min pappa kallade henne bara faster Hulda. Hon var syster till min farfar, och de växte upp i en torparstuga i skogen i Od utanför Borås. En ensamstående mamma med fem barn. Hulda var ett av dem. Familjen var så fattig att de gick och plockade halvruvna äpplen på marken hos bönderna i trakten. Så faster Hulda Björklund tog chansen i unga år och emigrerade till Amerika. För drygt hundra år sen stod hon här, såg samma Göta älv som vi ser nu och klev på skutan där borta på Packhuskajen. En miljon svenskar utvandrade till Nordamerika. Faster Hulda var en av dem. Sverige har alltid varit ett land med stor in- och utvandring. Rörelseriktningarna har skiftat med historien. De har påverkats av krig runt omkring oss, fattigdom här hemma, eller behov av arbetskraft. Just nu upplever vi den största flyktingvågen sedan andra världskriget på grund av krig och terror i Mellanöstern. Detta ställer Europa och Sverige inför stora utmaningar. Men jag blir bekymrad när jag lyssnar på den svenska flyktingdebatten. Inte för att vi har en debatt. Det är bra. Men tonläget skruvas ofta upp till orimliga nivåer. Extremister på båda sidor tillåts sätta tonen. Anklagelserna är grova. Den ena sidan hävdar att Sverige håller på att tas över av muslimer. Varje gång en person med utländsk bakgrund begår ett brott, så dras alla invandrare över en kam och det används som skäl för att stoppa all invandring. Stödtrupperna på nätet använder hat som politisk metod. Den andra sidan vägrar att erkänna att det finns problem med integrationen. Varje problematisering möts med en skur av anklagelser om rasism och att man fiskar i grumliga vatten. De river ner lagliga affischer i tunnelbanan. Jag tror att de allra flesta svenskar själva befinner sig på skalan någonstans mellan dessa ytterligheter. I våras presenterade vi i Liberalerna ett programförslag för en liberal integrationspolitik, med en liberalisering av arbetsrätten, avskaffat vårdnadsbidrag, språktest för medborgarskap, en arbetslinje i uppehållstillståndet som ger starkare drivkrafter att komma i arbete och ett stärkt försörjningskrav för anhöriginvandring. Kort sagt; ett program för att nyanlända snabbare ska komma i arbete och egen försörjning. Att den yttersta högern och den yttersta vänstern gormade och skrek, var jag helt

förberedd på. Men även den socialdemokratiska riksdagsledamoten Veronica Palm skrädde inte orden; ”mörkbrun” politik. Ordet brun ska associera till Hitlers stödtrupper som bar bruna skjortor. Av en tung politiker i Sveriges största parti jämförs jag med de som byggde gaskammare, för att jag vågar säga att vår integration i Sverige inte fungerar tillräckligt bra. Är det undra på att människor väljer att hålla tyst? Inte sällan är det de som mest anser sig stå för tolerans i debatten, som blir de allra mest intoleranta när debatten ska föras. Svensk integrationsdebatt måste bli mer nyanserad. Det måste vara möjligt att både vara för solidaritet och medmänsklighet med de människor som flyr från krig och samtidigt se de problem vi har med integrationen. Det måste vara möjligt att diskutera problem med tiggeri utan att vara mot fri rörlighet. Det måste vara möjligt att föra en nyanserad diskussion, utan att mötas av hat. Liberaler! Det är nog nu! Vi kan inte låta extremisterna ta över hela samhällsdebatten! ••• Det var för att få en fristad från förtryck, som Zeliha Dagli flydde till Sverige för 30 år sedan. Idag upplever hon förtrycket igen, men denna gång i Sverige. Hon beskriver sina upplevelser i Aftonbladet i somras. Zeliha är inte ensam om att beskriva en verklighet i förorten, där kvinnors rättigheter begränsas. Där friheten beskärs, mitt i det svenska samhället. Där kvinnor inte kan klä sig som de vill eller umgås med vem de vill, för att religiös fundamentalism och hederskultur tagit hela bostadsområden som gisslan. Vi kommer att ta debatten mot de vänsterfeminister som vägrar och inte vågar erkänna de problem som Zeliha beskriver. Det är vår uppgift som politiker att inte ducka för samhällsproblem av rädsla för att utmålas som främlingsfientliga. Vi liberaler kommer aldrig att tolerera dubbla måttstockar, där en viss typ av förtryck döljs bakom kultur eller religion. Det räcker inte med feministiska värderingar i Majorna. Feminismen behövs också i Bergsjön och Biskopsgården. ••• Förväntningar på framtiden. Det var det jag såg i mina barns ögon, när de började sin första skoldag nu efter sommaren. När vi ser våra barns förväntningar på framtiden, så måste vi ställa oss frågan vilket land vi vill att de ska växa upp i. Jag vet vad jag vill ge mina barn; Det är ett land som inte frågar var de kommer ifrån, utan vart de är på väg. Det är ett land som ger individen frihet och som kittas samman av liberala värderingar om öppenhet, tolerans, jämställdhet och solidaritet. Det var här i Göteborg och i Bohuslän som Liberalerna gifte samman den klassiska liberala traditionen av öppenhet mot omvärlden, med den frisinnade solidariteten för de mest utsatta. Älvsborgsbron står som en symbol för porten mot västerlandet. Göteborg har fött fram många stora liberaler; SA Hedén och Torgny Segerstedt är kanske de största. Nu är det dags för en ny generation; för ett par veckor sedan valde Liberala

Ungdomsförbundet ny förbundsordförande; göteborgsliberalen Henrik Edin, bördig från Styrös här i skärgården. Grattis till nya uppdraget! I år är det 150 år sedan som den liberala finansministern Johan August Gripenstedt drev igenom en svensk anslutning till den tidens europeiska frihandelssystem. Det var en av de viktigaste startpunkterna för Sveriges lyckosamma ekonomiska expansion under de kommande hundra åren. Kajerna runt omkring oss var navet för handel, ekonomisk expansion som gav grunden för välfärdssamhället. Det är 20 år sedan som Sverige gick med i den Europeiska unionen. Och en av de största liberala reformer som nu ligger framför oss är frihandelsavtalet mellan EU och USA. Frihandel ökar det ekonomiska utbytet, ökar kontakterna mellan länder och människor och är bra för jobb och välbefinnande. Följaktligen är motståndet från den svenska vänstern stort. Jonas Sjöstedt driver nu detta som huvudfråga i Sverige; att stoppa Europas frihandelsavtal med USA. Bara ordet "frihandelsavtal med USA" innehåller nämligen de tre ord vänstern avskyr allra mest; Handel, USA och fri! Vi är så stolta och tacksamma för att ha vår egen EU-kommissionär, som för den liberala kampen för frihandel vidare. Tack Cecilia Malmström! ••• Förväntningar och ambitioner för framtiden, det är ett av liberalismens starkaste grundfundament. För liberaler är morgondagens möjligheter alltid större än gårdagens. Det är det som driver utvecklingen framåt. I vårt förnyelsearbete i Liberalerna så är uppgiften att se de samhällsutmaningar som liberalismen ska tjäna i framtiden. Socialister tittar i backspegeln, men liberaler ser framåt. Det största skiftet som vi upplevt sedan industrialiseringen är sannolikt digitaliseringen. Den påverkar alla samhällssektorer; jobb, vård och skola. Vi besöker numera e-apotek och gör återbesök hos läkaren på nätet. För våra ungdomar i skolan så kommer baskunskaper att bli allt viktigare i en värld där informationen är snabb och flyktig. Den stora samhällsutmaningen är att jobb automatiseras bort och försvinner, men möjligheten är att nya jobb kommer till. Framtidens arbetsmarknad kommer att bli en annan. Digitaliseringen förändrar grundvalarna för hur välbefinnande skapas. Det har vi att förhålla oss till när vi utvecklar en liberal reformagenda för framtiden. Det är en del i vår förnyelse att våga argumentera för en tydlig och långtgående liberalisering av centrala delar av svensk ekonomi; det handlar framförallt om de delar som ligger allra närmast människor; maten, boendet, jobbet och elektriciteten. Vi tänker inte huka för att utmana de särintressen, oavsett om de står till höger eller vänster, som idag står i vägen för en mer liberal samhällsutveckling. ••• Köpmansgatan 4 i Göteborg. Där låg priskontoret. Kontoret hade en uppgift; att säkerställa att inget såldes för dyrt och att krigsransoneringsarna upprätthölls. Det var

nödvändigt med priskontroll eftersom kriget satte marknaden ur spel, bristen på export och import var stor. Nästan alla marknader i Sverige omfattades. Bostadsmarknaden var en av dem. Priskontoret på Köpmansgatan lades ner efter kriget. Priskontrollen upphörde – på nästan alla marknader utom en. Efter 70 år präglas fortfarande andra världskrigets priskontroll svensk bostadsmarknad. Den präglas fortfarande av planekonomins alla brister. Allt bygger på tanken att politiker vet bäst. Problemet är att planhushållning inte lyckas i verkligheten. Som den polske presidenten Lech Walesa lär ha sagt; resultatet av att införa planekonomi i Sahara är att det snart skulle uppstå brist på sand. Planekonomins effekter på bostadsmarknaden är tydliga. I Oslo, i Berlin, i Köpenhamn, i Helsingfors är kötiden för en lägenhet noll veckor. I Stockholm är den 322 veckor. Det byggs för lite, för på en ofri reglerad marknad blir det inte lönsamt att bygga. Byråkrati och andra hinder för byggnation är alltför långtgående i Sverige. När det blir brist på bostäder stiger priserna. Många har då inte råd att köpa, och de som har råd måste skuldsätta sig över öronen. Och vid sidan av den ordinarie marknaden uppstår alltid svarthandel när politiker ska styra priser. Självklart ska inte marknaden lämnas helt fri. Det behövs regler och skatter, av sociala skäl och för att skydda miljön. Men på bostadsmarknaden har regleringarna gått för långt. Det får konsekvenser; Istället för att ge förutsättningar för företag att växa, så hindrar bostadsmarknaden jobb och tillväxt. Den är skyldig till att arbetsgivare inte kan rekrytera och till att arbetslösa ser anställningar gå om intet. Det leder till orättvisa. De som inte har kontakter och socialt kapital har svårt att ta sig in på hyresmarknaden. Bristen på bostäder driver i sin tur upp priserna, vilket gör att många inte har råd att köpa sin bostad. Det drabbar dem utan starka ekonomiska resurser. Istället för sammanhållning och social rättvisa, får vi segregation och minskade livschanser. Den ofria marknaden hindrar byggande. Det gör också krångliga regler. Det är svårt att få bygga där det inte finns bebyggelse, för där är det ofta grönområden. Det svårt att få bygga där det redan finns bebyggelse, för där finns det buller. Vi hindrar också människor från att bo där de gärna vill, nämligen med utsikt över sjö och hav. Självfallet behövs det ett strandskydd för att värna det rörliga friluftslivet och skydda vissa miljöer, men reglerna har blivit alldeles för långtgående. Att människor vill bo nära vatten är kanske västkusten Sveriges bästa exempel på. Faktum är att vårt land har 40 000 mil kust eller stränder. Det motsvarar tio varv runt jorden. De avgörande förändringarna på svensk bostadsmarknad har lyst med sin frånvaro i 70 år. Direkt efter mitt tal kommer jag vid en presskonferens tillsammans med Robert Hannah, riksdagsledamot här från Göteborg och ny bostadspolitisk talesperson för

Liberalerna, att presentera ett nytt liberalt bostadspolitiskt program. Vi förslår fri hyressättning i nya bostadshus som byggs, och i det befintliga bostadsbeståndet ska det geografiska läget få styra hyran mer än i dag, ett uppmjukat strandskydd, rader av förenklingar i planprocessen, färre möjligheter att överklaga. Vi vill stärka ägandet genom att tillåta ombildning till ägarlägenheter. Vi vill sänka flyttskatten för att öka rörligheten. Och flera reformer för att kunna bygga billigare. Det byggs för lite. Det måste byggas mer. Det byggs för dyrt. Priserna måste ner. Det saknas egentligen bara två saker på svensk bostadsmarknad. Det ena är marknad. Och det andra är bostäder. Det är dags att ändra på det. ••• Regeringen sitter nu på Harpsund och planerar för den kommande budgeten. Vi vet redan svaret. Häromdagen deklarerade finansministern att det är skattehöjningar som är vägen till framgång. Efter alla skattehöjningar vid regeringens kräftskiva kommer svensk ekonomi att gå kräftgång. En dynamisk och livskraftig ekonomi kräver omfattande strukturella reformer som kan ge företagen möjlighet att växa och anställa. Det kräver förändringar av arbetsrätten, det kräver en energipolitik som både värnar klimatet men också jobben, det krävs mer av incitament för individen att ta ett jobb och möjligheter för företagen att anställa. Det ska löna sig att arbeta. Det ska löna sig att utbilda sig. Att höja skatter, lägga ner flygplatser, stänga motorvägar och släcka ner kärnkraften och att hålla fast vid fabrikkomplexets arbetsrätt skapar inte en livskraftig ekonomi för framtiden. Det är knappast receptet för att nå EU:s lägsta arbetslöshet 2020. Sverige står sig visserligen starkt ekonomiskt, ur ett internationellt perspektiv, vilket knappast är den nya regeringens förtjänst. Men det finns inga länder som har en så stark ekonomi att man klarar både miljöpartister och vänsterpartister i en och samma budget. Ni vet när man går in på Ica och handlar, då brukar de sälja choklad under parollen; ”ta tre – betala för två”. Men i svensk politik råder motsatsen. Först ska socialdemokrater och miljöpartister – de två regeringspartierna förhandla ihop sig. Det är dyrt redan det. Sedan ska de förhandla med Jonas Sjöstedt. Och tro mig – det är du som får betala. Allt enligt devisen ta två – betala för tre! Sverige behöver inte en rödgrön skattehöjaragenda. Vi behöver en liberal jobbagenda. Den nya frihetstiden börjar på jobbet. Och vår liberala utgångspunkt är att alla ska med. På riktigt. Så är det inte idag; Vi ser ungdomar som slås ut innan de fått chansen. Vi ser nyanlända invandrare som fastnar på farstustrappan till det svenska folkhemmet. Socialdemokraternas budskap är tydligt; Det är bättre med arbetslöshet, än med lägre ingångslön! De säger; Det är bättre med LO:s stelbenta gamla arbetsrätt från 50-talet, än med en modern arbetsrätt som gör att människor lättare kan få och byta jobb. De säger; Det är

bra med höjda skatter på företag, för då blir jobben fler. De säger; Det är lättare att komma in på arbetsmarknaden om trösklarna är höga, än om trösklarna är låga. Socialdemokraternas logik tar oss alla på sängen. Man slutar aldrig att förvånas. Men vi tänker inte ge oss; Det blir ingen frihetstid om våra ungdomar inte har någon framtid. Det blir ingen integration om nyanlända invandrare inte får ett jobb. Det blir inga jobb om det enda som Stefan Löfven fyller företagens orderböcker med, är skattehöjningar. Stefan Löfven låter som en bingoutropare när han upprepar sitt mantra; jobb, jobb, jobb! Men vad hjälper det om ingen kan få bingo. De höjer nu skatter som vi sänkte. Det är det som kallas för återställare. Men uppriktigt sagt; Det sista man behöver när man redan drabbats av rödgrön baksmälla, det är ytterligare återställare. ••• Att människor kommer i arbete har ett egenvärde för individen. Men också för samhället i stort. En stark och dynamisk ekonomi där företagen växer är en förutsättning för välfärdssamhället. Det är därför vi liberaler är så besjälade av en livskraftig och långsiktigt hållbar ekonomisk utveckling. Det är bara då vi får resurserna som krävs för att ge våra barn en bra start i skolan och våra äldre en omsorg värd namnet. Liberalerna kommer i vårt förnyelsearbete att ta ett brett grepp om välfärdsspörsmålen. Det handlar om våra äldre. Var och varannan dag läser vi i tidningen om äldre som lever ett liv på marginalen. Och då menar jag inte ekonomiskt, utan på ett mänskligt plan. Ensamhet kan vara det allra svåraste att leva med i vardagen. Jag ser det hos min egen mamma och min egen svärmor. Höjdpunkterna i vardagen omvärderas på ålderns höst. En måltid kan vara den stora behållningen för dagen. Det är i det lilla som man finner det stora och viktiga. Vi har varit för dåliga i svensk politik på att utveckla äldreomsorgen efter de äldres behov. Den laga-mat-garanti som Liberalerna presenterade i våras är ett första steg för att anpassa systemet efter de äldre, istället för tvärtom. Men vi har mycket kvar att göra för att höja kvaliteten inom svensk äldreomsorg. Vi behöver också se att livet på ålders höst ter sig olika för olika människor. Jag läser om Kerstin som är 94 år och vill flytta till äldreboende för att hon inte orkar bo hemma längre. Jag läser om Hjalmar som är 78 år. Han tror inte på att bli pensionär, så han fortsätter att jobba. Jag läser om Dagny som är 103 år och som började på datakurs vid 99-års ålder. Hon bloggar på dagarna. Det är inte det vanliga. Men det visar att människor är olika och har olika behov, önsknings och förmågor. Och det är just detta med att människor är olika som gör valfrihet så viktigt. Jag har under våren genomfört en rundresa i den svenska välfärdssektorn. Lyssnat på många äldre och personer med funktionsnedsättning. Många av dem får sin hjälp av privata välfärdsföretag. Jag har lyssnat på deras närmaste. Om deras behov och sin oro. Och vet ni vad? Det

de säger skiljer sig helt från den politiska debatten. Ingen av dem tar upp frågan om vinster eller driftsformer. De talar om att få bestämma över sitt eget liv. Det är det som är det centrala. Och aldrig blir valfriheten så viktig som när en person tvingas att lägga sitt liv i andras händer. Det är dags för debatten att handla mindre om systemen och mer om människorna. Vår utgångspunkt i förnyelsearbetet på välfärdsområdet kan sammanfattas i tre ord: Individen. Valfriheten. Omsorgen. Det är det som är socialliberalism!•••I veckan har våra barn börjat ett nytt läsår. Av alla de reformer på skolans område som vi införde under Alliansregeringen så var reformerna för att stärka läraryrket de viktigaste. Och nu ser vi resultatet. Sedan 2008 så har antalet sökande till lärarutbildningar fördubblats. Det beror på medvetna politiska beslut; att vi avskaffade den gamla flummiga lärarutbildningen, att vi införde lärarlegitimation, att staten införde ett karriärsystem för lärare. Allt det har spelat roll. Under Alliansens tid har också lärarlönerna börjat stiga. Det beror till stor del på att Liberalerna haft ett betydande inflytande i många enskilda kommuner, men också i arbetsgivarorganisationen Sveriges kommuner och landsting, SKL. Här har vårt oppositionskommunalråd i Göteborg Helene Odenjung tillsammans med andra liberaler gjort en betydande skillnad för att stärka Sveriges viktigaste yrkesgrupp i de senaste löneavtalen. Tack Helene Odenjung! I måndags presenterade vi tillsammans med Lärarnas Riksförbund förslag för att stärka fokus på ämneskunskaperna i skolan. Att det numera krävs lärarlegitimation för få sätta betyg i skolan kritiserar av många s-kommuner, för att det driver upp lönerna. Då kan jag bara säga en sak; det var meningen. Den tiden är förbi när kommuner kan anställa vem som helst utan utbildning, för lägre löner, som sedan ska undervisa och sätta viktiga slutbetyg i skolan. Att koncentrera ämneslärarutbildningen till de stora universiteten där det finns starka ämnesinstitutioner är en förändring som borde göras. Ämneskunskap måste vara viktigare än regionalpolitik. Och ett steg 3 borde genomföras i legitimationsreformen; det räcker inte att vara behörig i slöjd för att sätta betyg i matematik. Även om många kommuner vill ha det så. Men allvarligt talat; det är för många glada amatörer ute i kommunerna som i dag styr svensk skola. Ingenstans blir jag så stärkt i min övertygelse att svensk skola måste återförstatligas, som när jag besöker socialdemokratiskt styrda Göteborg! Skolan måste växla upp! Det reformstopp som den nuvarande regeringen gick till val på och som är ett av få vallöften som infriats, det oroar mig. Vi behöver fortsätta på den inslagna banan som Alliansen inledde. Häromdagen kom det ett förslag om mer sovmorgnar i skolan. Och var är Fridolin? Har han tagit friår? Det händer ju ingenting i svensk skolpolitik. Låt mig vara tydlig: Kunskapsskolan kan varken

ta friår eller sovmorgon. Arbetet för att lyfta svensk skola till världstoppen måste fortsätta. •••Efter att vi har förlorat regeringsmakten och tappat väljare är det naturligt att parti genomgår en självprövning. Allt annat vore oansvarigt. Det krävs att man vänder på stenar och ifrågasätter allt. Inför höstens landsmöte har även partiledarfrågan diskuterats i grunden i lokalföreningar och länsförbund. Den processen är nu klar. Och jag är både ödmjuk, stolt och tacksam över att det finns ett stort förtroende för mig. Och jag kan försäkra att jag är både laddad och taggad för uppgiften. Uppgiften är dubbel; den är att förnya politiken. Alliansen kan inte gå till val 2018 med samma program som vi förlorade på 2014. Vi har lagt fram förslag på en ny liberalintegrationspolitik. Idag presenterar vi en ny liberal bostadspolitik. Vi jobbar mer fler områden. Uppgiften är också att få bort den rödgröna regeringen. Sverige behöver en ny regering, en alliansregering men med ett starkare liberalt inslag. När jag ser;– unga och nyanlända som varken får bostad eller jobb– barn och ungdomar som inte lyckas i skolan– äldre som inte får den omsorg eller möts med den respekt som de förtjänar– socialdemokratisk avundsjuka slå undan benen för framgångsrika företag– välfärdsdebatten handla om system istället för om människor– kvinnor i förorterna som förtrycks– debatten om migrationen tas över av allehanda extremisterså drar jag en tydlig slutsats. Sverige behöver mer liberalism. Tack!

Taggar

2010-tal, 2015, Folkpartiet Liberalerna, Liberalerna, Man, Politiska tal, Sommartal

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/jan-bjorklund-sommartal-2015>